

החלטה מס' 9/18

החלטת ועדת האתיקה בעניין היעדרות חברי הכנסת משיבות הכנסת בכנס הקיץ במושב הראשון של הכנסת ה-18 מיום ג' בחשון התש"ע – 21 באוקטובר 2009

הוראות החוק

סעיף 13ד(א)(2)(ב) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א – 1951 (להלן – חוק החסינות) קובע:

"(א) חבר הכנסת שעשה אחת מאלה יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה של חברי הכנסת:

(1) ...

(2) נעדר משיבות הכנסת ללא הצדק סביר –

(א)

(ב) שליש או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בכנס פלוני, ואולם –

(1) אם הוא סגן שר – שתי חמישיות או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור;

(2) אם הוא שר – מחצית או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור."

היעדרויות בכנס הקיץ במושב הראשון של הכנסת ה-18

בכנס הקיץ במושב הראשון של הכנסת ה-18, שהתקיים בין התאריכים י' באייר התשס"ט (4 במאי 2009) עד ח' באב התשס"ט (29 ביולי 2009), קיימה הכנסת 38 ישיבות. לפיכך, היעדרות חבר הכנסת מ-13 ישיבות או יותר, היעדרות סגן שר מ-16 ישיבות או יותר והיעדרות שר מ-19 ישיבות או יותר, מחייבת מתן הצדק סביר.

החלטת הוועדה

ועדת האתיקה בחנה את דו"ח נוכחות חברי הכנסת בכנס הקיץ של המושב הראשון של הכנסת ה-18 ומצאה כי 116 מתוך 120 חברי הכנסת מילאו את חובתם להיות נוכחים בישיבות כנס הקיץ של המושב הראשון. עם זאת, נמצא כי ארבעה חברי הכנסת חרגו ממכסת ההיעדרות המותרת שלא מסיבות חיצוניות כגון סיבות בריאות וכו'. הוועדה ביקשה מחברי כנסת אלה לנמק את העדרותם ונימוקים אלה היו לפניה בעת קבלת ההחלטות בעניינם.

חה"כ בנימין בן אליעזר, שר התעשייה, המסחר והתעסוקה

.1

השר נכח ב-15 ישיבות ונעדר מ-23 ישיבות, שהן 4 ישיבות מעל למותר. השר נימק את ההיעדרויות בכך ששהה בסיורים מקצועיים ובתערוכה מתוקף תפקידו ומטעם משרדו. השר אף הוסיף, כי בחלק מהפעמים נסע לחו"ל, באישור הממשלה, ופעם אחת נכח בישיבת ממשלה. הוועדה מבקשת לציין, כפי שציננה בשורת החלטות בעבר, כי היעדרות חבר הכנסת לצורך פעילות ציבורית, לרבות נסיעות רשמיות, נכללת באפשרות שמעניק חוק החסינות להיעדרות שר ממחצית הישיבות. מאחר שהשר בן-אליעזר כבר נעדר בעבר, לא אחת, מישיבות הכנסת ללא הצדק סביר, ואף ננקטו כלפיו סנקציות בעבר, החליטה הוועדה להטיל עליו שלילת שכר של 4 ימים בהתאם לסמכותה לפי סעיף 13ד(ד)(5) לחוק החסינות.

חה"כ אהוד ברק, שר הביטחון

.2

השר נכח ב-13 ישיבות, ונעדר מ-25 ישיבות, שהן 6 ישיבות מעל למותר. השר נימק את היעדרויותיו בכך ששהה בחו"ל במסגרת שליחויות מדיניות, סיור מקצועי וחופשה. כאמור, נסיעות רשמיות, נכללות באפשרות שמעניק חוק החסינות להיעדרות שר ממחצית ישיבות הכנסת. לפיכך, החליטה הוועדה להטיל עליו שלילת שכר של 6 ימים בהתאם לסמכותה לפי סעיף 13ד(ד)(5) לחוק החסינות.

חה"כ אביגדור ליברמן, שר החוץ

.3

השר נכח ב-17 ישיבות, ונעדר מ-21 ישיבות, שהן 2 ישיבות מעל למותר. השר נימק את היעדרויותיו בכך ששהה בחו"ל במסגרת תפקידו. הוועדה החליטה לקבל את הסבריו של השר ומציינת כי עצם מהות תפקידו של שר החוץ מהווה הצדק סביר להיעדרויותיו.

חה"כ סעיד נפאע

.4

חה"כ נפאע נכח ב-19 ישיבות, ונעדר מ-19 ישיבות, שהן 6 ישיבות מעל למותר. חה"כ נפאע נימק את היעדרויותיו בכך ששהה בחו"ל והשתתף בשתי ועדות בארה"ב בהן הרצה. בנוסף, הסביר חה"כ נפאע כי בחלק מהימים בהם לא התכנסו הוועדות האמורות, העביר הרצאות ופגש אישים שונים.

כמצוין, היעדרות חבר הכנסת לצורך פעילות ציבורית, לרבות נסיעות לחו"ל במסגרת השליחות כחבר הכנסת, נכללת באפשרות שמעניק חוק החסינות להיעדרות חבר הכנסת משליש מימי הישיבות.

לפיכך, הוועדה לא קיבלה את הסבריו של חה"כ נפאע. בנוסף, רואה הוועדה חשיבות מיוחדת בכך שחבר הכנסת, אף יותר משר או סגן שר, לא יחרוג מהוראות חוק החסינות בנוגע למכסת ימי ההיעדרות המותרת, שכן בניגוד לשר, הכנסת היא מקום פעולתו המרכזי של חבר הכנסת. כמו כן, אין זו הפעם הראשונה שבה נעדר חה"כ נפאע מישיבות הכנסת מעל למותר, ואף הוזהר בשל כך.

מסיבות אלה החליטה הוועדה להחמיר עם חה"כ נפאע ובנוסף לשלילת שכר בגין הימים שבהם חרג ממכסת ההיעדרות המותרת (6 ימים) תורחב הסנקציה הננקטת, וישלל ממנו שכר של 9 ימים.

סיכום

הוועדה קובעת שאכן יש מקום, מידי פעם, להיעדרות חברי הכנסת בשל פעילויות מחוץ לכנסת, ולגבי מי שמכהן בתפקידים בממשלה – בשל פעילות במסגרת אותם תפקידים. ואולם, לשם כך ניתנה לחברי הכנסת האפשרות של היעדרות עד שליש מימי הישיבות, לסגני שרים – שתי חמישיות מימי הישיבות ולשרים – מחצית מימי הישיבות, וזאת בלי שיהא עליהם לתת הצדק סביר לכך.

סעיף 3 לכללי האתיקה לחברי הכנסת קובע כי חבר הכנסת יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר. הוועדה מבקשת להדגיש, כי על חברי הכנסת מוטלת אמנם החובה להיות נוכחים בשני שליש מימי הישיבות בכנס, ואולם קיומה של חובה זו אינו גורע מהחשיבות שבנוכחותם של חברי הכנסת במספר רב ככל הניתן של הישיבות בכנס וכי רצוי שלא לנצל אף את המכסה הזאת. לפיכך, על חבר הכנסת החורג מהמספר המינימאלי של הישיבות, ליתן הסבר בפני ועדת האתיקה לא רק לגבי החריגה האמורה אלא לגבי כלל ימי היעדרותו מישיבות הכנס. הוועדה מבהירה כי היעדרות מעבר למותר בחוק החסינות יוצרת מצג של זלזול הנבחרים הן כלפי הציבור והן כלפי הכנסת. התנהגות זאת עלולה לפגוע במעמד הכנסת ובאמון הציבור כלפיה.

בשולי ההחלטה מוצאת הוועדה לציין לחיוב את הרוב המכריע של חברי הכנסת אשר נהגו כהלכה, במיוחד בשל העובדה שבעבר נאלצה ועדת האתיקה להתמודד עם מספר גדול בהרבה של היעדרויות בלתי מוצדקות.

החלטת הוועדה תונח על שולחן הכנסת.

